

Csiki László

Az idők

Már áthaladt rajtunk e század — fáradt lövedék.
Csupán a szél friss, a huzat a seb-alagútban.
Íme, az eszmélet útja, a golyóútja, a világhoz és vissza:
időszámításunktól mindig mifelénk.

Leesett egykor valami, most csengve eltörik vagy robban —
Csak ő a rím: a dolgok vége létükkel összecseng.
Az értelem is így, de tompán, alig hallhatóan — akasztott
ember lába koccan a szélben. És mondjuk: világhuzat.

Mondtunk volna ember helyett mást — egy másikat!
Bármit, csak éljen, — Az igazságnak
egyetlen kijárata van — be jó lesz a kisfiúknak
felfedezni végül: mindenki ottan távozott.

Látszik már körülírt hiányunk
Tiszta marad mögöttünk
e hevenyészett idő is, az eszmélet illatával.
És mi boldogok.
Csendesek, akár a látás,
Részeink keringnek odafönt,
futnak a síneken — soha nem látott formák
s oly örök tartalom, hogy elfelejthető.

A szem forradalma ez, az érzékszerveké.
Éljen a gyomorideg — a testből kimetszett gondolat.
Éljenek.

Fantáziával hitelesítve

Filléres játszótérek — még fiókban

Rossz szavunk nem lehet, játszótérünk elég sok van. (Meg kell azonban figyelniük, milyen játszótéren szeret lótni-futni, csúzni-mászni, erőt próbálni a gyerekek. Életkorától is függ természetesen, ami jó a tízévesnek, az nem jó a háromnak. A szobabeli játszószerkek közül is az a jó, ami testet és agyvelőt egyszerre tud mozgatni. Fantáziájának nincsen határa, képes beleélni magát a legváratlanabb helyzetekbe, és nagyon örül, ha fölfedezhet valamit. Olyan tulajdonság ez, amit kikapcsolni nem lehet, figyelembe venni kötelesség. Ha ilyen szempontokat is elővéve állunk meg egy játszótérünk sarkán, dicsékvő gondolatok ritkán támadnak bennünk.

Egyenruhába öltözteti városainkat az építőipar kényszerűsége, és alkalmanként utolérhető szellemi restsége, mi sem természetesebb, mint az, hogy nagyjából vagy egészen egyformák játszótérein is. Kell a hinta, tehát van belőle ugyanolyan mindegyiken. Ugyanabban a mintában öntötték a csúszdát is, ugyanabban a sablonban hajlították a mászókat vasait is, és hajszára ugyanolyan aszfalttal öntötték le mindnek a földjét, hadd maradjon lehetőleg ugyanolyan tiszta mind, és sajnos, ugyanolyan kemény is. A sorozatgyártás előnye aligha vitathatók, ha gazdasági számítások útjait járjuk, viszont azonnal vitathatók, ha a gyerek apró változásokra is éhes fantáziáján mérjük az eredményt.

Kecskemét panelvárosában van egy csodálatos játszótér. Szarvasá változott benne a kiöregedett nagy fa, húsz gyerek is eltaníthat agancsának ága-boga között. Nálunk sorra kidőltek a krokodilhinták, mert szerették a gyerekek, és hajtották vég nélkül, ott van egy, ami hasonló elven működik, de nem krokodil, ellenben tartós. Fából tákoltt függőhíd is van, imbolygó járással alig-alig lehet átjutni rajta a homokfolyó túlsó partjára, de baj nincsen, hiszen homokba pottyán játékszáraz nagy utazója, ha elvétí a lépést. Nemrég Balástyán hallottuk, olyan teret terveznek ott is a művelődési ház melletti parkba, amely megvalósult ötlettel lesz tele. Óhatatlanul fölmerül a kérdés bennünk, miért nem terveznek tervezőink nagyobb fantáziával játszótéreket?

Félve mondjuk a kérdést, mert tervezőtől hallottuk, nem is egyszerű, hogy tessék jól megfogalmazni az igényeket, és a tervező készséggel alkot, mert a sablont talán ő gyűlöli legjob-

ban. Alig írtuk le a balástyalak gondolatait egyik cikkünkben, csörgött a telefon, és beszélgetésre invitált bennünket Rédei Ferenc, a DÉLTERV tervezője. Rakta elénk a skicceket és a kész terveket, nem győztünk ámulni. Rönkből rakott mászóka, cölöphajó árbocra futó kötélletrákkal, autógumiból szerkesztett hinták és egyebek, Csókigyó, kapaszkodó fülekkal. Favonat, fateve, faló, ekhós szekér, autógumis kerekekkel. Csőből hajlított autó, szerelhető akár-mikor, akárhol és akárkinek. Rugólabú billegő pad, ingó bicikli, ládavatartó és tehén, két szarván két hintával. Szárnyékmászóka, rugózó bánya, csúszkálódomb, szögelfal. Mit lehet itt szögelni? Aki amit akar, csak kalapácsot hozzon és szöveget. Otthon ügyse teheti, mert a hetvenhetedik szomszéd hajszála is az égnek áll tőle, ha zörög.

Láttunk és kérdeztünk. Ki tudja, hogy ilyen van?

— Nem tudják, mert nem is keresik. Úgy is mondhatnánk, nem keresik, tehát nem is tudnak róla.

— Biztosan drágább egy ilyen játszótér, mint a többi.

— Filléres holmikból egyszerű alkalmatosságok készíthetők. Rönkdarabokból egy mázsa, azt hiszem, 47 forint.

Megnéztem egy katalógust, az acélsőből hegesztett rakéta akkori ára 6 ezer forint, a mászógömbé 8 ezer 250.

— Biztosan a terv a drága. Úgy tudjuk, a tervek mindig drágák.

— Akárki bejön, kifizeti a fénymásolás árát, kicsit vár, és viheti a tervet.

— Esetleg a holmik karbantartása nehéz.

— Nézzen rájuk! Szinte semmi karbantartást nem kívánnak. Sokszor hallom, ez vagy az a szocialista brigád játszótérét épít társadalmi munkában. Ezeket a terveket igen egyszerű valóra váltani.

— Van még egy gyanúm. Íróasztal mellett nézzük a rajzokat, a magunk szemével, és a magunk eszével méregetjük azokat. Nincsenek hitelesítve gyermeki fantáziával.

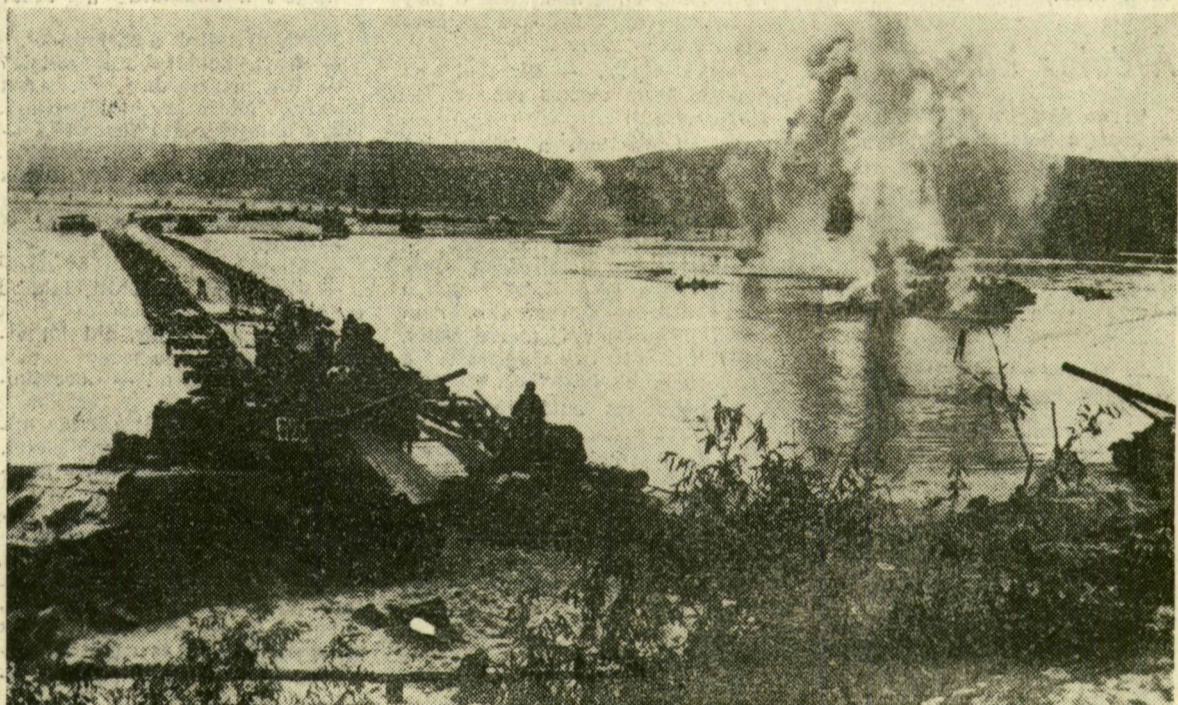
— Vannak. Amikor kicsi volt a lányom, ketten találtuk ki szinte mindet. Kiálltunk a Tisza partjára, néztük, milyen fákat hoz a víz, és mit tudnánk mi abból csinálni. A kettőnk gondolatából ezer más ötlet is születhet, semmi kényszerítő ok nem lehet arra, hogy fantázia nélküli sablonjátszótérek épüljenek.

Jó ezt egy tervező szájából hallani.

HORVÁTH DEZSŐ

Út a győzelemhez

Május 9.: a győzelem napja, így tartja számon Európa és az egész világ. Ezen a napon végleg eldőlt 1945-ben az európai fasiszta háborús gyújtogatók sorsa; a hosszú, pusztító háború után ez lett a béke első napja. A győzelemért a Szovjetunió népei és hadserege hozták a legnagyobb áldozatot. A győzelemhez vezető hosszú út néhány epizódját elevenítjük fel a történelmi képsorcn.

Képeinken: 1941. november 7., Moszkva. Díszszemle a Vörös téren. Az ellenség a főváros határában. A szemlén részt vevő csapatok egyenesen a frontra indulnak... Átkelés a Dnyeperen, a visszavonuló ellenség tüzeiben, 1943 novemberében... Partizánok. Középen két híres partizánvezér: Szipor Kovpak és Alekszej Fjodorov... És végül: győzelmi parádé a Vörös téren, 1945. június 24-én. Száz meg száz zsákmányolt fasiszta zászló hullik a tér kövére...

